

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 150/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen seniorineuvoloiden maanlaajuisesta käyttöönotosta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pia Kauman /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 150/2022 vp:

Millä tavoin hallitus aikoo huomioida eri paikkakunnilta saadut positiiviset kokemukset seniorineuvoloista,

mitä toimia hallitus aikoo tehdä edistääkseen ennalta ehkäisevää vanhustenhoitoa ja sen velvoittavuutta lakisääteisenä toimintana ja

millä tavoin ennalta ehkäisevän vanhustenhoidon palvelujen järjestämisvelvoite tullaan jakamaan kuntien ja hyvinvointialueiden välillä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalve-
luista (980/2012, myöh. vanhuspalvelulaki) sisältää hyvinvointia tukevien palvelujen järjestämi-
sen ja osana niitä edellyttää, että kunnan ja jatkossa hyvinvointialueen on järjestettävä ikäänty-
neen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvonta-
palveluja. Nykyinen laki ei edellytä hyvinvointia tukevien palvelujen toteuttamista tietyn toimin-
tamallin mukaisesti vaan mahdollistaa niiden organisoimisen esimerkiksi seniorineuvolana tai
jollakin muulla alueelliset olosuhteet ja erityispiirteet huomioivalla tavalla.

Kehittämishankkeissa on kehitetty iäkkäiden asiakas- ja palveluohjauksen mallia, jossa iäkäs hen-
kilö saa neuvontaa ja ohjausta, hänen tilanteensa selvitetään ja palvelutarve arvioidaan monialai-
sesti ja luotettavia menetelmiä käyttäen. Tällä hetkellä iäkkäiden asiakas- ja palveluohjausta jat-
kokehitetään Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman hankkeissa, hyödyntäen aikai-
sempia hyväksi havaittuja toimintamalleja.

Iäkkäiden henkilöiden ja ikääntyvän väestön hyvinvoinnin ja toimintakyvyn vahvistamiseen on
esitetty ratkaisuja kuluvalle hallituskaudella poikkihallinnollisen ikäohjelman 2030 kuuden vai-
kuttavuustavoitteen kautta. Jokaisen vaikuttavuustavoitteen osalta on menossa hankkeita, jotka

vaikuttavat edistävästi iäkkäille kohdistettuun ennaltaehkäisevään toimintaan. Vaikuttavuustavoitteeseen Iäkkäät ovat toimintakykyisempiä pidempään vastataan elintapaohjuksen kehittämishankkeella, johon myös Finger-toimintamalli sisältyy, muistisairauksien varhaisen toteamisen kansallisen mallin kehittämällä, ottamalla laaja-alaisesti ikääntyneiden ruokailusuositukset käytäntöön, edistämällä kulttuurihyvinvointia, edistämällä iäkkäiden ihmisten liikkumista digiosaimista vahvistamalla ja luomalla toimintamalleja ikäystävällisyyden lisäämiseksi joukkoliikenteessä.

Iäkkäiden palvelujen laatusuosituksen 2020–2023 tavoitteena on osaltaan tukea ja mahdollistaa hyvä ikääntyminen sekä iäkkäiden laadukkaat ja vaikuttavat palvelut. Laatusuositus tukee myös vanhuspalvelulain toimeenpanoa ja sisältää hyviä käytäntöjä ja suosituksia muun muassa kunnissa tehtävään kehittämistyöhön. Seuraavan, vuosien 2024–2027, laatusuosituksen valmistelu on myös käynnistetty.

Hyvinvointialueilla ja kunnilla on yhteinen ja jaettu vastuu edistää myös iäkkäiden hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvointialuelain 611/2021 mukaan hyvinvointialueet ja kunnat sopivat tarkemmat yhteistyötavat ja -rakenteet huomioiden kunkin alueen erityispiirteet. Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) säädetään, että hyvinvointialueen velvollisuutena on yhteensovittaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujaan kunnan palvelujen kanssa.

Niin kutsutussa SOTE100-lakipaketissa (56/2021 vp) vanhuspalvelulakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että velvoite järjestää ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvontapalveluja siirtyisi kunnilta hyvinvointialueille. Samoin osana hyvinvointia tukevia palveluita tarjottavat hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevat terveystarkastukset, vastaanotot tai kotikäynnit siirtyisivät hyvinvointialueille. Kunnilla säilyy edelleen velvoite hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, ja hyvinvointialueen on ohjattava kunnassa tarjolla olevien hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista edistävien palvelujen käyttöön.

Helsingissä 12.4.2022

Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén